

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. H.**, bývajúcej v H., zastúpenej splnomocnenkyňou F., s. r. o., so sídlom v B., v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. D., CSc., proti žalovanej **S.**, za ktorú koná N., B., o **2 166,88 € s príslušenstvom**, vedenej Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 12 C 178/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. mája 2015 sp. zn. 6 Co 25/2015, 6 Co 26/2015 a 6 Co 27/2015, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 11. mája 2015 sp. zn. 6 Co 25/2015, 6 Co 26/2015 a 6 Co 27/2015 vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a v nadväzujúcom výroku o trovách odvolacieho konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Vo zvyšku dovolanie **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „súd prvého stupňa“) z 3. októbra 2014 č. k. 12 C 178/2011-204 v napadnutej časti (čo do zamietnutia žaloby a trov konania, keď inak okrem toho súd prvého stupňa zamietol návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Rovnako naložil s uzneseniami súdu prvého stupňa z 9. decembra 2014 č. k. 12 C 178/2011-239 a 12 C 178/2011-241 (z ktorých tým prvým bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok 20 € za podané odvolanie s poukazom na položku 7a Sadzobníka súdnych poplatkov v zákone SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ďalej len „sadzobník“ a „poplatkový zákon“; druhým potom povinnosť zaplatiť súdny poplatok 36,40 € za vyhotovenie rovnopisov

elektronických podaní, v tomto prípade s poukazom na položku 20a sadzobníka v poplatkovom zákone) a napokon žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdzujúce rozhodnutia odôvodnil vecnou správnosťou všetkých preskúvaných rozhodnutí prvostupňového súdu, v prípade rozsudku majú predovšetkým za to, že správnym bol názor o neporušení povinností žalovanej pri výkone verejnej moci, u uznesení potom za to, že žalobkyňa stíhali obe poplatkové povinnosti pre podanie odvolania elektronickými prostriedkami až po nadobudnutí účinnosti novelizácie poplatkového zákona, ktorou bol opustený inštitút skoršieho vecného oslobodenia konaní vo veciach nárokov zo zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (zákon č. 286/2012 Z. z.) a rozhodujúcim tu bol čas začatia odvolacieho konania, resp. urobena podania začínajúceho také konanie (nie čas začatia konania ako celku).

Proti tomuto rozsudku podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Navrhla zrušenie rozsudku odvolacieho súdu s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvého stupňa (?), takže tu šlo o zjavnú, nech aj v rámci dovolacieho návrhu výslovne nevyjadrenú požiadavku na zrušenie rozhodnutí súdov oboch nižších stupňov). Dovolanie odôvodnila odňatím jej (postupom odvolacieho i prvostupňového súdu) možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“) a dovolacími dôvodmi uvedenými v § 241 ods. 2 písm. a/, b/ aj c/ O. s. p. Okrem iného namietala, že v odvolacom konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalovanej k odvolaniu, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), poukazujúc pritom na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike.

Žalovaná navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol alebo zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“, § 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníčkou konania, preskúmal rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré vydaniu takéhoto rozhodnutia predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba čiastočne zrušiť.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 238 O. s. p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (odsek 1). Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2) a dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (odsek 3).

Podľa § 239 ods. 3 O. s. p. ustanovenia odsekov 1 a 2 (o prípustnosti dovolania proti uzneseniu – pozn. odvolacieho súdu) neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu je upravená v ustanoveniach § 237 a § 238 O. s. p. a u uznesení okrem ustanovenia § 237 O. s. p. (vzťahujúceho sa i na rozhodnutia odvolacích súdov vydané v tejto procesnej forme) úpravu na celok dopĺňa ustanovenie § 239 rovnakého zákona. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o trovách konania (či už prvostupňového alebo odvolacieho) v súvislosti s rozhodovaním o veci samej pritom ide o špecifický prípad, v ktorom si rozhodnutie odvolacieho súdu podržiava procesnú formu uznesenia napriek tomu, že tvorí súčasť rozsudku.

V preskúmvanej veci dovolanie žalobkyne bolo nasmerované proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému dovolanie zásadne prípustné nie je. Nešlo tu ani o prípad niektorej zo zákonom ustanovených výnimiek z pravidla, keďže odvolací súd v tejto veci doposiaľ nerozhodoval (a vylúčeným tak bolo i odchýlenie sa odvolacieho súdu od názoru vysloveného dovolacím súdom), odvolací súd vo výroku potvrdzujúceho rozsudku prípustnosť dovolania pre zásadný právny význam takéhoto rozhodnutia nevyslovil a vzhľadom k inému než spotrebiteľskému charakteru konania v tejto veci neprichádzala

do úvahy ani možnosť predstavovaná potvrdením rozsudku o vyslovení neplatnosti (a neprijateľnosti) zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve.

Práve uvedené ale neplatí a dovolanie je prípustným (a tiež dôvodným) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O. s. p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávnenou osobou – ex offio, čiže z tzv. úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.). Existenciu jednej z väd konania uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. a to konkrétne vady uvedenej pod písm. f/ tvrdila aj žalobkyňa.

Podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvého stupňa bolo preukázateľne doručené žalovanej (č. l. 238 spisu). Žalovaná sa k odvolaniu i písomne vyjadrila (č. l. 249-254 p. v.), no jej vyjadrenie, hoci obsahovalo skutkovú i právnu argumentáciu, už nebolo doručené žalobkyni.

Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna

a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Keďže porušenie práva na spravodlivé konanie vyššie uvedeným spôsobom (nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní) bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdu v odvolacom konaní, žalobkyni bola v takomto konaní odňatá reálna možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Práve vyslovený názor bol v preskúmvanej veci namieste zvlášť, ak vyjadrenie žalovanej obsahovalo i takú argumentáciu, s ktorou sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku vysporiadal, resp. ju použil za základ svojich úvah, avšak bez toho, aby ešte predtým, než tak urobil, rovnakú možnosť poskytol aj účastníčke konania, ktorá aj pred ním (rovnako ako predtým už pred súdom prvého stupňa) neuspela.

Dovolaciemu súdu preto neostalo iné než rozsudok odvolacieho súdu vo výroku potvrdzujúcom v napadnutej časti rozsudok súdu prvého stupňa a v nadväzujúcom výroku o trovách odvolacieho konania zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

Žalobkyňa sa dovolaním okrem už uvedeného domáhala zrušenia rozsudku odvolacieho súdu aj v časti potvrdenia ním uznesení súdu prvého stupňa o súdnych poplatkoch (kde dovolanie odôvodnila tým, že tieto rozhodnutia sú vecne aj právne nesprávne a súd jej tak odňal možnosť konať pred súdom – i tu s poukazom na § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Najmä uloženie jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie pokladala za rozporné so zákonom preto, že v konaniach začatých do 30. septembra 2012 sa s podaním odvolania nespája vznik poplatkovej povinnosti, ona žalobu v prejednávanej veci podala v čase, keď konanie bolo ex lege (vecne) oslobodené od súdnych poplatkov a takéto oslobodenie sa malo vzťahovať na konanie ako celok (teda aj na odvolanie) a trvať až do právoplatného skončenia konania.

K tejto časti dovolania žalobkyne je potrebné uviesť, že smeruje proti rozhodnutiam, ktoré sú síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, majú však charakter uznesení, a tento neutrácajú, i keď rozhodnutie o uložení poplatkovej povinnosti s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí (§ 167 ods. 1 O. s. p.).

V tomto prípade dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti takým rozhodnutiam odvolacieho súdu, proti ktorým dovolanie nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O. s. p. tu neprichádza do úvahy. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p., žalobkyňou napádané výroky rozsudku odvolacieho súdu však nemajú znaky žiadneho z nich. Navyše od 1. januára 2015 je podľa § 239 ods. 3 O. s. p. dovolanie (i keby smerovalo proti uzneseniam uvedeným v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p.) neprípustné (vždy), ak smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o súdnom poplatku.

Dovolanie by aj tu mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bolo napádané rozhodnutie vydané, došlo k niektorej procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťa (nad rámec už vyššie priblíženej vady podľa písmena f/) dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný a/alebo g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba ale zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O. s. p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z pohľadu možného výskytu niektorej z práve spomínaných vád, nezistil však, že by konanie, či jeho výsledok (dovolaním napádaný rozsudok v častiach potvrdzujúcich uznesenia o súdnych poplatkoch) bol postihnutý ktoroukoľvek takouto vadou. To platilo aj o podmienke prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., na ktorú poukazovala dovolateľka.

Hoci dovolateľka namietala tiež nesprávne právne posúdenie veci odvolacím i prvostupňovým súdom, to (samo osebe) prípustnosť dovolania nezakladá a dovolací súd by mal možnosť tu uvádzanou námietkou sa zaoberať len vtedy, ak by dovolanie bolo prípustné. O taký prípad tu ale nešlo, pričom dovolací súd na margo otázky, ktorú sa tu žalobkyňa

snažila urobiť predmetom dovolacieho prieskumu, podotýka, že tento problém bol už vyriešený stanoviskom, dovolateľke za pravdu nedávajúcim (v tejto súv. por. R 1/2016).

Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne v časti poplatkov nie je podľa § 239 O. s. p. prípustné, nepreukázaná bola tvrdená vada konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné zmätočnosť vady (v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ – e/ a g/ O. s. p.), najvyšší súd vo zvyšku (nekrytom prvou vetou výroku tohto jeho uznesenia) dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

V novom rozhodnutí odvolací súd znova rozhodne o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3: 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. marca 2016

JUDr. Rudolf Č i r ě, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová